

Välitä, muista – ennakoi.

LIIKENNETURVA

Uuden ajokorttilain muutoksia 19.1.2013

Antero Lammi
Koulutuspäällikkö

Käsitteltävät asiat

- ▼ Kuljettajaopetuksen (B) uudistus
- ▼ Mopon ja mopoautojen ajo-oikeuksien uudistus
- ▼ Moottoripyöräkorttien uudet luokat
- ▼ Kuorma-autokortin alaikärajan muutos
- ▼ Ajokortin muuttuminen määräaikaiseksi

Miksi B-ajokorttiluokan opetusta muutetaan?

- ▼ Liikenneonnettomuudet ovat 15–29-vuotiaiden yleisin kuolinsyy koko maailmassa (Who 2009). Kakkosena HIV/AIDS ja kolmosena tuberkuloosi
- ▼ Liikenneonnettomuudet ovat 15–29-vuotiaiden yleisin kuolinsyy Euroopassa (Who 2010). Kakkosena hukkuminen (5–14) ja itsemurhat (15–29) ja kolmosena hengitystieinfektiot (5–14) ja väkivalta (15–29)
- ▼ EU-tavoitteena vähentää tieliikennekuolemia 50 % aikavälillä 2011-2020
- ▼ Suomen tavoitteena on enintään 218 liikennekuolemaa vuonna 2014
- ▼ Suomessa on arvioitu, että kuljettajaopetusjärjestelmällä voidaan yhä parantaa turvallisuutta

Millaiset asiat ovat johtaneet opetuksen uudistumiseen?

- ▼ Aiempi ajomäärä on ollut vuodelta 1927. Liikenteessä olleiden ajoneuvojen määrä oli tällöin noin 0,8 % nykyisestä
- ▼ Viimeisin suurempi kuljettajaopetuksen uudistus tehtiin 23 vuotta sitten
- ▼ 2000-luvulla tehtiin lukuisten EU-projektien sarja, joka koski kuljettajaopetusta ja sen kehittämistä EU-tasolla
 - ▼ Basic, Gadget, Advanced, Merit, NovEV, Hermes...
 - ▼ Turun yliopisto tärkeässä roolissa
 - ▼ Muutoksia myös muissa jäsenmaissa

Mikä muuttuu käytännössä?

- ▼ Uusia opetussuunnitelmia otetaan käyttöön
 - ▼ Muutoksia: tavoitteissa, oppimismenetelmissä, sisällöissä jne.
- ▼ Oppituntien aihepiireissä tulee muutoksia
- ▼ Ajomäärä kasvaa perusvaiheessa
- ▼ Ammattiopetus ja maallikko-opetus integroituvat osittain
- ▼ Ajokokeissa käytettävät tutkinto-ohjeet uudistuvat
- ▼ Ajokokeen jälkeen (noin 1-3 kk) tulee opetusta
- ▼ Uusia oppimisen ja opettamisen työkaluja tulee tarjolle

Itseopiskelun rooli korostuu

- ▼ Opetussuunnitelmassa määritellään minimimäärä 20h itseopiskelulle
- ▼ Erityisesti perustason asioita siirtyy itseopiskeltaviksi
- ▼ Itseopiskelun tueksi on tarjolla uusia työkaluja
 - ▼ Oppimispäiväkirja e-oppimisympäristössä
 - ▼ Tehtäviä, itsearviointeja ja lisätietoja

Oppituntien sisältö ja toteutus muuttuvat

- ▼ Yksisuuntainen frontaaliopetus, eli pelkkä asioiden näyttäminen ja faktojen kertominen, vähenee
- ▼ Uuden opetussuunnitelman mukaiset oppitunnit ovat
 - ▼ Keskustelevia
 - ▼ Asioiden syitä ja seurauksia pohtivia
 - ▼ Henkilökohtaisia
 - ▼ Menetelmiltään monipuolisia

Harjoitteluvaiheeseen tulee palautejakso

B20 Palautejakson ryhmäoppitunti

- ▼ Ensimmäiset kokemukset kuljettajana
- ▼ Oppimispäiväkirja
- ▼ Harjoitteluvaiheen jatko
- ▼ Ryhmäajotunti

Yksilöajotunti

- ▼ Kuljettajantutkinnosta saatu palaute
- ▼ Ensimmäiset kokemukset kuljettajana: vaikeat asiat
- ▼ Itsenäinen ja vastuullinen ajaminen

Ryhmäajotunti (2–4 oppilasta; 1 ajotunti/oppilas)

- ▼ Matkan suunnittelu
 - ▼ Riskien tunnistaminen ja välttäminen
 - ▼ Taloudellinen ajaminen
- ▼ Matkan toteuttaminen
- ▼ Matkan arviointi
 - ▼ Riskien tunnistaminen ja välttäminen
 - ▼ Taloudellinen ajaminen

Syventävään vaiheeseen tulee vain pieniä muutoksia

- ▼ Teoriaopetusta on vähintään 4 oppituntia, joista 1 on yksilöllinen palautetunti ja 3 on ryhmäoppitunteja
- ▼ Ajo-opetusta on vähintään 4 ajotuntia, joista 2 toteutetaan liikenteessä ja 2 ajoharjoitteluradalla
- ▼ Ajon arviointit tehdään tulevaisuudessa sekä taajamassa että sen ulkopuolella
- ▼ Rataopetukseen on tulossa uusia sisältöjä, esimerkiksi onnettomuuspaikalla toimiminen
- ▼ Näyttöjen rooli korostuu

Ammatti- ja maallikko-opetuksen integraatio

- ▼ Valmennusjakso autokoulussa opetuslupaopettajalle ja –oppilaalle.
3 oppituntia ja 1 ajotunti
- ▼ Opetuksen edistymistä arvioiva ajo perusvaiheen aikana autokoulussa, 1 ajotunti
- ▼ Liukkaalla ja pimeällä ajamisen näytöt ja harjoitukset autokoulussa

Opetuslupaopettajan ja –oppilaan valmennus autokoulussa

Tunti 1. Kuljettajaopetus ja oppiminen

- ▼ Tavoitteena vastuullinen kuljettaja
 - ▼ oppilaan ja opettajan tavoitteet
 - ▼ opetustavoitteet: turvallisuus, sosiaalisuus, ekologisuus ja oman toiminnan arviointi
- ▼ Opetuksen rakenne ja eteneminen
 - ▼ perusvaihe, kuljettajatutkinto, lyhytaikainen ajokortti
 - ▼ harjoitteluvaihe ja palautejakso osana sitä
 - ▼ syventävä vaihe ja ajo-oikeus
 - ▼ opetuksen jaksottaminen ajallisesti
- ▼ Oppilaan, opetuslupaopettajan ja autokoulun tehtävät ja roolit perusvaiheessa

Valmenusjakso autokoulussa

Tunti 2. Ajoharjoittelu

▼ Ajoharjoittelun suunnittelu ja ajoympäristöt

- ▼ ajoharjoittelun jaksotus: käsittelyopetus, liikennetilanteet, ajoreitit ja vaikeat keliolosuhteet
- ▼ sopivat ajoympäristöt

▼ Ajoharjoittelun turvallisuus

- ▼ vastuut
- ▼ tyypilliset liikenneriskit opetustilanteissa

▼ Ajoharjoitteluesimerkkejä

- ▼ käsittelyharjoitukset
- ▼ liikennetilanteet
- ▼ reittiajo

Valmennusjakso autokoulussa

Tunti 3. Vuorovaikutus

- ▼ Motiivien, tavoitteiden ja sosiaalisen paineen vaikutus opetukseen ja oppimiseen
 - ▼ uusissa rooleissa; vanhemmasta opettajaksi ja lapsesta oppijaksi
 - ▼ matkustajien vaikutus; esim. sisarukset
 - ▼ arvioajoissa, ajokokeessa, harjoitteluvaiheessa
- ▼ Oppimisen tekniikat ja materiaalit
 - ▼ e-oppimisympäristö; oppimispäiväkirja, harjoitteluaineistot
 - ▼ kirjallinen materiaali
- ▼ Omat tavoitteet ja itsearviointi

Valmennusjakso autokoulussa

- ▼ Ajo-opetusta on 1 ajotunti
- ▼ Autokouluopettaja ajaa ja esittelee opetuslupaopettajalle ja -oppilaalle erityisesti oppitunnin 2. aiheita käytännössä
- ▼ Hän esittelee keskeisimpiä auton käsittelyn ja liikennetilanteiden harjoituksia ja soveltuvia ajoympäristöjä
- ▼ Ajaessaan hän omalla painottaa vastuullisen kuljettajan perustaitoja. Tarkoituksena on antaa malli siitä, minkälaista ajamista tavoitellaan

Mopon ja kevyen nelipyörän ajokortin hankinta muuttuu

- ▼ Kevyen nelipyörän, eli (yleensä) mopoauton ajo-oikeutta ei 19.1.2013 alkaen enää saa tavallisella mopokortilla
 - ▼ AM 120 merkintä ajokortissa oikeuttaa kuljettamaan ainoastaan kaksi- tai kolmipyöräistä mopoa
 - ▼ AM 121 merkintä ajokortissa oikeuttaa kuljettamaan ainoastaan mopoautoa ja muita kevyitä nelipyöriä
- ▼ Ennen 19.1.2013 suoritettujen ajo-oikeuksien kattavuudet eivät muutu
- ▼ Kaikki tarvitsevat kevyen nelipyörän kuljettamiseen joko ennen 19.1.2013 suoritettua mopokortin tai uuden AM-luokan ajokortin (121) tai muun kuin T tai LT-luokan ajo-oikeuden.
 - ▼ Mopon kuljettamiseen eivät ennen vuotta 1985 syntyneet tarvitse ajokorttia

Moottoripyöräkortin luokat muuttuvat

▼ Kevyt moottoripyörä - A1-luokka

Sylinteritilavuus on enintään 125 cm³,
enimmäisteho 11 kW ja teho/painosuhte enintään
0,1 kW/kg. Ikäraja 16v.

▼ **A2-luokka:** enimmäisteho 35 kW,
teho/painosuhte enintään 0,2 kW/kg ja joita ei ole
muunnettu ajoneuvosta, jonka teho on yli kaksi
kertaa suurempi. Ikäraja 18v.

▼ **A-luokka:** Rajoittamaton teho, ikäraja 24 v.
(poikkeuksin)

A1- ja A2-luokan ajokortin korottaminen kuljettajaopetuksella

- ▼ Vähintään kaksi vuotta aikaisemmin saatu A1-luokan ajo-oikeus voidaan korottaa A2-luokkaan tai A2-luokan ajo-oikeus A-luokkaan
 - ▼ A-ajo-oikeuden voi siis näin saada jo 20-vuotiaana
- ▼ Korotuksessa vaaditaan kuljettajaopetusta 7 tuntia. Tästä 2 tuntia on oltava teoriaopetusta ja 5 tuntia ajo-opetusta. Ajo-opetuksesta vähintään 4 tuntia on oltava ajo-opetusta liikenteessä.

Kuorma-autokortin ikäraja nousee

- ▼ Kuorma-autokortin suorittamisen vähimmäisikä on jatkossa 21 vuotta
 - ▼ Jos henkilöllä on kuorma-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, 18 vuotta
- ▼ C1 ja C1E ajokorttiluokkien suorittamisen vähimmäisikä on 18 vuotta
 - ▼ C1-luokan ajoneuvo on yli 3500kg ja enintään 7500kg ja enintään 1+ 8 hlö

Ajokorttien voimassaoloaika muuttuu

- ▼ Kaikki 19.1.2013 jälkeen myönnettävät uudet ajokortit tulevat olemaan määräaikaisia. Nykyinen ajokortti on voimassa enintään 18.1.2033 asti, vaikka siihen olisi merkitty myöhäisempi aika.
- ▼ Henkilöautojen, moottoripyörien, mopojen ja traktorien ajokortit ovat ja voimassa 15 vuotta kerrallaan - kuitenkin enintään siihen saakka, kun ajokortin haltija täyttää 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti on voimassa 5 vuotta kerrallaan.
- ▼ Ensimmäinen lyhytaikainen auton ajokortti on edelleen voimassa 2 vuotta.

Ajo-oikeuden voimassaolo ja terveydentilan kontrollointi

- ▼ Kuorma- ja linja-autojen ajokortit ovat voimassa 5 vuotta kerrallaan ja sen jälkeen, kun ajokortin haltijan täyttää 70 vuotta, ne ovat voimassa enintään kaksi vuotta kerrallaan
- ▼ Kaikissa ajokorttiluokissa luovutaan 45-vuotiaiden näöntarkastusvelvollisuudesta, eikä 70 vuotta täyttäneiltä enää vaadita kirjallista todistusta ajotaidon säilymisestä
- ▼ Ennen ajokortin uusimista pitää toimittaa lääkärinlausunto poliisille kevyissä ajokorttiluokissa 70 ikävuoden jälkeen ja raskaissa 45 ikävuoden jälkeen.
 - ▼ *Uusiminen kevyissä luokissa 70 vuoden jälkeen enintään 5 vuotta kerrallaan*
 - ▼ *Uusiminen raskaissa luokissa 70 vuoden jälkeen enintään 2 vuotta kerrallaan*
- ▼ Terveydentilan valvonnan rooli korostuu

Lähteet:

- ▼ www.finlex.fi > ajantasainen lainsäädäntö > Ajokorttilaki ja Valtioneuvoston asetus ajokorteista
- ▼ www.trafi.fi: > tieliikenne > kuljettajaopetus
- ▼ www.lvm.fi/ajokorttilakiuudistus
- ▼ www.e-autokoulu.fi
- ▼ Who: Global status report on road safety (2009)
- ▼ Who: European status report on road safety (2010)